

ΤΟ ΒΛΑΣΗ

Αναμνήσεις από τη γριά Συκού της Μεσσήνης

Μόλις η μετανάστευση ερήμωσε το Βλάση και τα άλλα Βουφραδοχώρια, μαζί της πήρε, στη μνήμη των μεταναστών, ως απομεινάρια μιας άλλης εποχής, το όμορφο καρναβάλι των χωριών μας. Λίγες ως ελάχιστες ήταν πλέον οι καρναβαλικές εκδηλώσεις στο Βλάση και στα άλλα χωριά. Παιδιά αυτής της εποχής εμείς, την Καθαρά Δευτέρα, μαζί με τους γονείς μας πηγαίναμε στο καρναβάλι της Μεσσήνης που ήταν και είναι ακόμη και σήμερα στις δόξες του. Εκείνο που έχει χαραχτεί στη μνήμη μας ήταν η «Κρεμάλα της γριάς Συκού». Η αναπαράσταση δηλαδή στη θέση "Κρεμάλα" της εκτέλεσης μίας γερόντισσας της Μεσσήνης, της γριάς Συκούς, που κατά την παράδοση, αλλά και ιστορικά τεκμηριωμένα, κρεμάστηκε στην συγκεκριμένη τοποθεσία της πόλης με εντολή του Ιμπραήμ Πασά, επειδή είχε το θάρρος, εξηγώντας του ένα όνειρο, που είχε δει, να του πει ότι η εκστρατεία του και ο ίδιος θα είχε οικτρό τέλος από την αντίδραση και το σθένος των επαναστατημέ-

νων Ελλήνων. Η αναπαράσταση γίνεται με την κατασκευή κρεμάλας και το στήσιμο θεατρικής σκηνής δίπλα της, όπου παιδιά του Πολιτιστικού Συλλόγου με ανάλογες ενδυμασίες και εξοπλισμό, παίζουν από την αρχή μέχρι το τέλος το δράμα της γριάς Συκούς. Μετά την αναπαράσταση, κάθε επισκέπτης που διέρχεται το μέρος εκείνο «συλλαμβάνεται» και μπορεί να "κρεμαστεί" από τους ψευ-

τοδήμιους της κρεμάλας. Αν δεν τάξει κάτι στους ψευτοδήμιους δεν κατεβαίνει εύκολα από την κρεμάλα. Είναι μια ιστορία που έμεινε στην παιδική μας σηματοδοτεί ακόμη και σήμερα στη γενιά των παιδιών, που έζησαν την εξαφάνιση των εθίμων από τα χωριά μας, μετά το μεταναστευτικό ρεύμα που τα ερήμωσε, την Καθαρά Δευτέρα.

Το καρναβάλι του δήμου μας

Τα 151 χρόνια ζωής του συμπλήρωσε φέτος το καρναβάλι της έδρας του δήμου μας. Το ιστορικό και σε όλους γνωστό καρναβάλι της Μεσσήνης. Μασκαρεμένοι και μη συμμετέχουν σε αυτό το διονυσιακό ξεφάντωμα. Παρελάσεις με αποκριάτικα άρματα, σατυρικοί λόγοι, πεζοπόρα τμήματα, χοροί και πειράγματα σε μια αρμονική συνύπαρξη. Μπροστάρης όλων ο Βασιλιάς Καρναβαλος, ο οποίος στο τέλος της παρέλασης εκφωνεί και το «βαρυσήμαντο» λόγο του που δεν αφήνει κανέναν επείραχτο. Οι πάντες χορεύουν σε σύγχρονους μουσικούς ρυθμούς. Η κρεμάλα της γριάς Συκού στο επίκεντρο του αποκριάτικου ξεφαντώματος στη Μεσσήνη.

Καθαρά Δευτέρα στο Κοντογόني

Το πρωί της Καθαράς Δευτέρας μαζεύονται...ομάδες ομάδες όλοι οι χωριανοί μασκαρεμένοι και σχεδόν αγνώστοι, με διάφορους τρόπους. Άλλος γινόταν αρκουδιάρης με την αρκούδα του, άλλος λεχώνα ετοιμόγεννη, άλλος μικρομάνη με το μωρό της στη νάκα (που ήταν πάντα μια γάτα), άλλος νύφη με γαμπρό, άλλος λαναράς ή γανωμάτης που είχε δεμένη κατάλληλα στα σκέλη του μια κουτάλα που παρίστανε φαλλό κ.ά. για τα οποία όλοι χαιρόνταν και γελοούσαν. Την ημέρα αυτή ως αργά το βράδυ κρατούσαν νηστεία, έτρωγαν σε μεγάλα τραπέζια όλοι μαζί φαγητά που έφερναν οι νοικοκυράδες. Νηστήσιμα: ελιές, κρεμμύδια, τουρσιά, φασόλια βραστά χωρίς λάδι, ταραμά και χαλβά. Το γλέντι κρατούσε όλη την ημέρα. Πολλές φορές έσμιγαν δυο και τρία χωριά μαζί. Τα παιδιά του σχολείου, αγόρια και κορίτσια, έψαχναν στα βουνά και στις ρεματιές για να βρούνε φωλιές πουλιών με αυγά. Όσα έβρισκαν θα ήταν τυχερά όλη τη χρονιά». (από το βιβλίο του Πάνου Κοσμοπούλου «Μεσσηνιακή Παράδοση Βίου»).

Καρναβάλι στην Πελεκανάδα

Το καρναβάλι της Πελεκανάδας το περιγράφει πολύ παραστατικά ο ιερέας Βασίλειος Παυλόπουλος στο βιβλίο του «Πελεκανάδα η ιδιαίτερη πατρίδα μου». Μεταξύ των άλλων αναφέρει: «Την πρωίαν της Καθαράς Δευτέρας έπρεπε το σύνθημα του Καρναβαλιού να δοθεί δια κωδωνοκρουσιών προπολεμικώς. Έπρεπε να συναχθούν πρώτον οι επιτετραμμένοι δια την «κρεμάλαν» των σκύλων. Ο όμιλος ούτος υπό την αρχηγίαν του Νικολάου Γραμματικόπουλου (Πασπαλιάρη) οπλισμένος με διχαλωτά ξύλα και με τα πρόσωπα όλων μουντζουρωμένα με καπνιά έπρεπε να διασχίσει όλες τις γειτονιές και τις αυλές του χωριού και να συλλάβει τους σκύλους. Κάθε σκύλον τον οποίον συνελάμβανον, τον κρεμούσαν εις δένδρον. Στο τέλος έδεναν επί της ουράς του μεταλλικόν αντικείμενον και τον απολούσαν προς γενικήν θέαν και διασκεδάσιν. Ύστερα από δώρον απασχόλησιν με την σκυλοκρεμάλαν, έπρεπε πάντες οι νέοι και νέες να ντυθούν άλλοι φουστανελλάδες, άλλοι νυφάδες και άλλοι άλλως, υποδουόμενοι διαφό-

ρους ρόλους. Τελούσαν δε και εικονικούς γάμους μεταξύ ανδρών. Επίσης και άλλες φάρσες ως άνδρας να γεννά σκυλί, κηδεία μακαρίτου κ.ά. που είχαν ως επίλογον το κρέμασμα πάντων των μετεχόντων εις το Καρναβάλι, αφού πρωτίστως Δικαστήριον επέβαλεν εις αυτούς την ποινήν, δηλαδή πόσα ποτήρια κρασί θα πιει ο καθένας. Τέλος εγένετο εικονική...επανάστασις. Συνελαμβάνοντο οι δικασταί και οι αστυνομικοί και εκρεμάζοντο και αυτοί με την σειράν των. Μετά ταύτα όλοι εκάθηντο εις τράπεζαν εις την πλατείαν και έτρωγαν, ό,τι έκαστος είχαν φέρει: ελιές, χαλβά, ταραμά, λούπινα κ.λ.π. συνοδευόμενα με άφθονο κρασί...Ιδιαίτερον γνώρισμα του καρναβαλιού ήταν η απαραίτητος συμμετοχή των αδελφών Π. Γιαννακόπουλου Γιαννάκη και Δημητρίου (Ματζινομήτσου), οι οποίοι με τα ατελείωτα αστεία και το χιούμορ τους έκαναν τους παρισταμένους να ξεκαρδίζονται από τα γέλια». (Τη φωτογραφία την πήραμε από το διαδίκτυο www.facebook.com/photo.php)

Καρναβάλι στο Βλάση

Κεντρικό πρόσωπο των καρναβαλικών εκδηλώσεων στο Βλάση, για πάρα πολλά χρόνια, ήταν ο Γεώργιος Ζάκης ή «Μπαρμπα-Γιώρης». Τα ξημερώματα της Καθαράς Δευτέρας κάθε χρόνου έπαιρνε ένα τενεκέ κι ένα χωνί. Χτυπούσε τον τενεκέ και με το χωνί φώναζε: «Ξυπνήστε Βλασαίοι, μην κοιμόσαστε, ήρθε το τρένο στη Ράχη του Ασημάκη κι έφερε χαλβά και ταραμά». Το χωριό ξυπνούσε όλο, ντύνονταν μασκαράδες και οι καρναβαλικές εκδηλώσεις συνεχίζονταν μέχρι το βράδυ. Κατά κοινή ομολογία οι Βλασαίοι πραγματοποιούσαν ένα από τα καλύτερα καρναβάλια της περιοχής. Το τι γινόταν στο χωριό δεν περιγράφεται.

Μικροί, μεγάλοι, άνδρες και γυναίκες ντυμένοι με αυτοσχέδιες φορεσιές που θα τις ζήλευαν οι σημερινοί καρναβαλιστές ξεχύνονταν στους δρόμους. Τα πειράγματα, τα αστεία, τα χωρατά, τα αυτοσχέδια σκετς δεν

είχαν αρχή, δεν είχαν τέλος. (Στη φωτογραφία βλέπουμε μαθητές του δημοτικού σχολείου Βλάση ντυμένους καρναβαλιστές με αυτοσχέδιες φορεσιές να φωτογραφίζονται το έτος 1970).

Το ίδρωμα των αυγών

Την περίοδο των απόκρεων και συγκεκριμένα την Κυριακή της Τυροφάγου στα χωριά μας «...το βράδυ μαζεύονται οι συγγενείς σε ένα σπίτι, του πιο σεβάσμιου της οικογένειας και αποκρεύουν όλοι μαζί. Τρώνε μακαρονάδες και στο τέλος βάζουν αυγά στη φωτιά σε σχήμα κύκλου κοντά στη θράκα, τα ονοματίζουν για όλους του σπιτιού και περιμένουν και τα παρατηρούν καθώς ψήνονται. «Όποιου ιδρώσει και δε σπάσει, θα είναι γερός και θα έχει καλή χρονιά αυτός ο οποίος του ανήκει. Αν σπάσει τότε θα πάθει κακό»...Μετά το φαγητό, δε σηκώνουν το τραπέζι αμέσως, περιμένουν να περάσει το μυρμήγκι κάτω από το σοφρά. Και ψάχνουν και το βρίσκουν. Λένε φέρνει γούρι σε όλους αν το βρουν. Τα παιδιά την ώρα που τρώνε, κρυφά, ένα μακαρόνι το κρύβουν κάπου στο ντουλαπάκι ή πολλές φορές το βάζουν στο μαξιλάρι για να ιδούν στον ύπνο τους τον ή την αγαπημένη τους». (από το βιβλίο του Πάνου Κοσμοπούλου «Μεσσηνιακή Παράδοση Βίου»).